

Warmteprogramma Hattem

Bijlage - Participatieverslag

CONCEPT

gemeente

Hattem

CONCEPT

Contents

Participatieverslag:	4
Wie er hebben meegewerkt aan het warmteprogramma en welke informatie is opgehaald?	4
1.1. Betrokken partijen en stakeholders	4
1.2. Individuele gesprekken met stakeholders	5
<i>Afstemming Wethouder (19-9-2025)</i>	5
<i>Gesprek Liander (19-9-2025)</i>	5
<i>Gesprek Marke (17-10-2025)</i>	5
<i>Powered by Hattem (3-11-2025)</i>	5
<i>Gesprek Triada (17-10-2025)</i>	6
1.3. Sessies met stakeholders	7
<i>Commissie-sessie Gemeenteraad (3-11-2025)</i>	7
<i>Ambtelijke sessie (Afdelingen Ontwikkeling buitenruimte, Communicatie, Duurzaamheid, Gebiedsontwikkeling, Ruimtelijke ordening, Realisatie en Beheer)</i>	7
<i>Stakeholdersessie 22-1-2026 (Liander, Triada)</i>	7
1.4. Input vanuit bewoners	8
<i>Enquete</i>	8
<i>Inloopavond</i>	9
Bijlage A: Participatie- en communicatieplan	10
Bijlage B: Vragenlijst Enquête	13

Participatieverslag:

Wie er hebben meegewerkt aan het warmteprogramma en welke informatie is opgehaald?

Dit verslag gaat in op hoe de verschillende stakeholders zijn betrokken bij de totstandkoming van het warmteprogramma. Het geeft inzicht in welke inzichten zijn opgehaald en hoe impact is verwerkt. De exacte rollen, verantwoordelijkheden en verwachtingen van deze betrokkenen zijn uitgewerkt in het participatieplan. Dit plan is 18 september 2025 opgesteld door gemeente Hattem met ondersteuning van Haskoning en vormt een belangrijk instrument om de samenwerking en afstemming met stakeholders te structureren. Het volledige participatieplan is terug te lezen in bijlage A.

1.1. Betrokken partijen en stakeholders

Aan het begin van het traject zijn de belangrijkste stakeholders voor het maken van keuzes voor het warmteprogramma geïdentificeerd. Met deze stakeholders is op verschillende momenten contact geweest, met verschillende doeleinden. In onderstaande tabel staan de stakeholders en hun standpunten en insteek, zoals door Haskoning besproken met de gemeente, kort benoemd.

Doelgroep	Participatieniveau	Participatiemomenten
Bewoners en ondernemers	Informeren, consulteren	- Enquête - Bewonersavond (24-11-2025) - Gesprek Saturn Petcare (7-11-2025)
Gemeenteraad	Informeren, consulteren	- Commissiesessie Ruimte & Duurzaamheid (3-11-2025)
College van Burgemeester en Wethouders	Informeren, consulteren, (mee-)beslissen	- Kick-off met Wethouder (18-9-2025)
Professionele stakeholders	Informeren, consulteren	- Gesprek Liander (19-9-2025) - Gesprek Triada (17-10-2025) - Gesprek Marke (17-10-2025) - Gesprek Powered by Hattem (3-11-2025) - Stakeholderssessie (22-1-2026)
Gemeentelijke professionals	Informeren, consulteren, adviseren,	- Ambtelijke sessie (16-1-2026)

1.2. Individuele gesprekken met stakeholders

Afstemming Wethouder (19-9-2025)

Input	Verwerking
Het is belangrijk dat het warmteprogramma de vertaling maakt van ambitie naar actie	Het warmteprogramma is concreet waar dat kan en beschrijft per buurt welke activiteiten er gezet zullen worden
Eigen regie van inwoners is belangrijk	Initiatieven vanuit inwoners worden gestimuleerd door de gemeente. Er is speciale aandacht voor eventuele energiegemeenschappen in de toekomst.
Aandacht voor eigen tempo van inwoners	Er wordt gewerkt met een doelgroepenaanpak en niet alleen met een wijkaanpak.

Gesprek Liander (19-9-2025)

Input	Verwerking
Netbewust ontwikkelen is een belangrijke randvoorwaarde, zeker omdat het capaciteitsvraagstuk blijft spelen na netverzwaring	Het warmteprogramma heeft aandacht voor het verduurzamen van alle gebouwen – ongeacht de voorkeurswarmteoplossing. Het specifieke Isolatieprogramma geeft extra richting
Tot 2031 zijn er geen grote problemen voorzien op het laagspanningsnet – de gebiedsaanpak van de netbeheerder zal, zonder nieuwe inzichten en knelpunten – eind 2034 afgerond zijn. Richting 2035 worden er in enkele wijken wel problemen verwacht. Voorkeur voor collectieve en hybride oplossingen.	Het warmteprogramma houdt in de oplossingsrichtingen en het tijdsfad rekening met de verwachte netcongestie.

Gesprek MFC Marke (17-10-2025)

Input	Verwerking
Het huidige pelletcontract waarmee het zwembad zich van warmte voorziet, loopt in augustus 2027 af.	Het warmteprogramma houdt er rekening mee dat het zwembad tot in ieder geval 2027 warmte krijgt door pellet-verbranding.
Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de kansrijkheid van het afnemen van restwarmte van Saturn Petcare, maar onderzoek laat zien dat de transport van de warmte te duur is.	Een warmtenet voor De Marke op basis van restwarmte van Saturn Petcare wordt niet gezien als mogelijkheid in dit warmteprogramma. De gemeente houdt ontwikkelingen in de gaten, indien dit tot andere inzichten leidt.

Powered by Hattem (3-11-2025)

Input	Verwerking
Powered by Hattem ziet voor zichzelf een rol weggelegd in de realisatie van plannen uit het warmteprogramma. Dit kan door de ontwikkeling op gang te brengen aan de hand van informeren en communiceren.	Powered by Hattem wordt gezien als belangrijke stakeholder in de uitvoering van plannen – delen van communicatie zal waar mogelijk in samenwerking met Powered by Hattem worden vormgegeven.
Het is belangrijk om ook handelingsperspectief te geven aan minder draagkrachtige bewoners.	Dit warmteprogramma heeft extra aandacht voor deze groep in haar doelgroepenaanpak.
Het is belangrijk om aandacht te hebben voor energiegemeenschappen.	Dit warmteprogramma heeft extra aandacht voor energiegemeenschappen in haar doelgroepenaanpak.

Saturn Petcare (7-11-2025)

Input	Verwerking
Saturn Petcare werkt aan een investeringsplan om concreet stappen richting verduurzaming te zetten. Hierdoor zal de restwarmte gebruikt worden voor eigen processen.	Een warmtenet op basis van restwarmte vanuit Saturn Petcare wordt niet meegenomen als kansrijke warmteoplossing voor de gebouwde omgeving. De gemeente houdt eventuele verandering in de gaten.

Gesprek Triada (17-10-2025)

Input	Verwerking
Triada onderzoekt de komende jaren energiesysteem voor nieuwbouw en eventueel bestaande bouw bij Hof van Blom	Opgenomen als actie in warmteprogramma

1.3. Sessies met stakeholders

Commissie-sessie Gemeenteraad (3-11-2025)

input	Verwerking
Het is belangrijk om aan te sluiten bij het gehele verhaal rondom de energietransitie	Er wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de plannen vanuit de netbeheerder en andere ontwikkelingen.
Handelingsperspectief geven aan bedrijven en kantoren	Bedrijven en kantoren worden als partij meegenomen in het warmteprogramma
Eventuele ontwikkelingen voor warmtelevering vanuit Saturn Petcare laten terugkomen	Saturn Petcare is een belangrijke stakeholder geweest tijdens het proces en benaderd voor de kansen. Uit latere gesprekken blijkt dat de warmtelevering vanuit Saturn Petcare niet toerijkend is.

Ambtelijke sessie (Afdelingen Ontwikkeling buitenruimte, Communicatie, Duurzaamheid, Gebiedsontwikkeling, Ruimtelijke ordening, Realisatie en Beheer).

Input	Verwerking
Collectief is beter stuurbaar dan individuele warmtepompen, maar studies wijzen uit dat dit niet haalbaar lijkt voor Hattem.	Waar kansen zijn, wordt er gekeken naar kleinschalige collectieve systemen, maar grootschalige warmtenetten worden niet gezien als oplossingsrichting
Saturn Petcare zal restwarmte voornamelijk voor eigeengebruik toepassen.	Een collectief systeem op basis van restwarmte van Saturn Petcare wordt niet meer meegenomen als optie.

Stakeholdersessie 22-1-2026 (Liander, Triada)

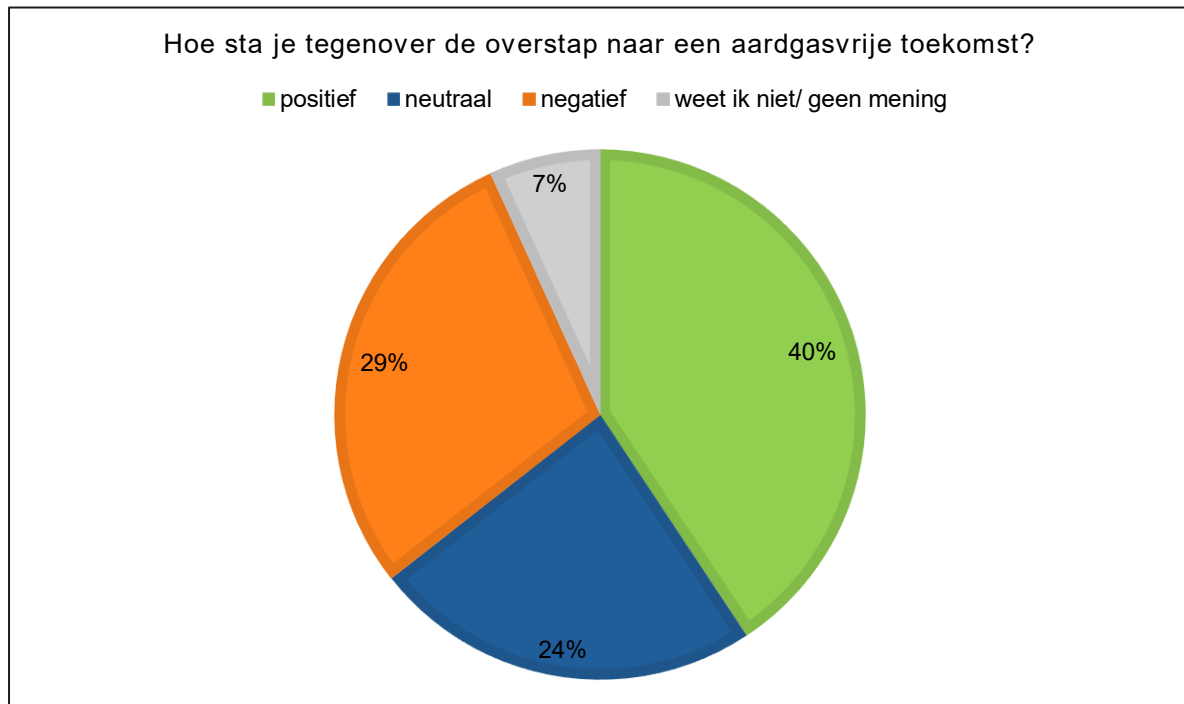
Input	Verwerking
Verhuizen kan een startpunt zijn voor verduurzaming.	Advies wordt meegenomen in de gemeentelijke aanpak.
Energiegemeenschappen kunnen een rol spelen in de warmtetransitie	De gemeente onderzoekt mogelijke rol voor Powered by Hattem
Binnenstad is, door monumentale gebouwen en structuur, moeilijk aardgasvrij te maken.	Ontwikkelingen en kansen voor groen gas voor de monumentale binnenstad worden de komende jaren meegenomen.
Planning van netbeheerder voor buurtaanpak is in ontwikkeling.	De gemeente en de netbeheerder hebben hierover nauw contact.
Collectieve warmteoplossingen zijn – waar kan – wenselijk.	Waar kansen zijn, wordt er gekeken naar kleinschalige collectieve systemen, maar grootschalige warmtenetten worden niet gezien als oplossingsrichting
De isolatieopgave moet een plek krijgen in het warmteprogramma.	Het warmteprogramma benoemt het belang van isolatie in de verschillende aanpakken. Ook wordt het doel en de focus van het toekomstige Isolatieprogramma expliciet gemaakt.
Communicatie richting inwoners is van groot belang.	Bewoners zijn tijdens het opstellen van het warmteprogramma meegenomen op verschillende manieren. In de uitvoering wordt er nadruk gelegd op informeren en communiceren.

1.4. Input vanuit bewoners

Enquete

Er is een enquête uitgezet om input op te halen over hoe bewoners tegen de warmtetransitie aankijken. De gestelde vragen zijn te lezen in bijlage B. De enquête laat zien dat bewoners in Hattem **uiteenlopende perspectieven** hebben op de overstap naar een aardgasvrije woning. De reacties variëren van positief en gemotiveerd tot kritisch en bezorgd.

Uit de enquête komt naar voren dat inwoners van Hattem gematigd positief zijn ten opzichte van de warmtetransitie. 40% van de deelnemers zien het als positief ten opzichte van 29% die hier negatief naar kijkt.

Hieronder wordt beschreven hoe de input uit de enquête is meegenomen in het warmteprogramma. De volledige vragenlijst is te vinden in bijlage B

Input	Verwerking
Vraag: Wat zijn je zorgen of belemmeringen bij het aardgasvrij maken van je woning? Input (meest genoemd): - Kosten en investering - Onzekerheid over de juiste techniek - De tijd en moeite die het kost	- Het warmteprogramma kijkt naar de laagste maatschappelijke kosten bij het maken van voorkeurskeuzes voor wijken. Eindgebruikerskosten zijn daarbij ook een belangrijk criteria - De gemeente heeft als acties voor de uitvoering uitgebreid aandacht voor het informeren over mogelijkheden, om de keuze voor techniek de vergemakkelijken. - De gemeente zet in op een stapsgewijze aanpak, waardoor inwoners zelf invloed hebben op het tempo. Er worden ontzorgingsacties gezet bij inwoners waarbij op een natuurlijk moment een kans voor

	verduurzaming ontstaat, zoals bij een verhuizing.
Vraag: Wat zou je helpen om stappen te zetten richting een duurzamere warmtevoorziening? (Meerdere antwoorden mogelijk) Input (Meest genoemd) - Financiële ondersteuning - Informatie en technisch advies - Praktijkvoorbeelden	- De gemeente benadrukt de kansen voor inwoners om gebruik te maken van landelijke subsidies door hier aandacht en informatie aan te besteden. - De gemeente zet in op duidelijke communicatie richting de inwoners, onder andere in samenwerking met Powered by Hattem - De gemeente moedigt energiecorporaties en lokale initiatieven aan. Zij faciliteert inwoners met goede voorbeelden en ideeën.
Vraag: Waar vind jij dat de gemeente vooral aandacht aan moet besteden bij het uitvoeren van het warmteprogramma? Input (meest voorkomend) - Kosten voor inwoner/ betaalbaarheid - Heldere communicatie en informatie	- De gemeente zet in om mogelijkheden tot collectieve inkoop, gezamenlijke subsidies en schaalvoordelen te stimuleren. Dit wordt uitgewerkt in de uitvoeringsplannen - De gemeente zet in op duidelijke communicatie. - De gemeente heeft speciale aandacht in haar doelgroepenaanpak voor energiecorporaties.

Inloopavond

Op 24 november 2025 heeft er een inloopavond plaatsgevonden waar 16 inwoners op af zijn gekomen.

Input	Verwerking
Er is behoefte aan informatie rondom de mogelijkheden voor de warmtetransitie	- In het voor het warmteprogramma ontwikkelde participatieplan en daaruit voortvloeiend participatieplan voor de uitvoering ligt een nadrukkelijke nadruk op informatievoorziening richting inwoners -
Er is behoefte aan praktische handvatten en voorbeelden	- De gemeente zet in om in de uitvoeringsplannen per wijk concrete handvatten te geven voor het uitvoeren. - De gemeente Hattem is bezig met de ontwikkeling van een regionaal duurzaamheidsloket, waar inwoners informatie en kennis kunnen opdoen rondom de warmtetransitie en de verduurzaming van hun huizen.

Bijlage A: Participatie- en communicatieplan

Participatie- en Communicatieplan Warmteprogramma Hattem

1. Doel en aanleiding

Het participatie- en communicatieplan gaat over het warmteprogramma van de gemeente Hattem. Het warmteprogramma is een verplicht onderdeel van de Omgevingswet. Naast het verplichte onderdeel, vinden wij participatie belangrijk om samen met inwoners, ondernemers en andere stakeholders te werken aan een toekomstbestendig Hattem. We willen hiermee duidelijkheid en handelingsperspectief bieden aan inwoners en draagvlak creëren bij de verschillende doelgroepen voor het warmteprogramma. Gemeente Hattem wil in 2050 aardgasvrij zijn. Met het participatie- en communicatieplan beschrijven wij hoe we inwoners, ondernemers, partners en de gemeenteraad betrekken bij het opstellen van dit plan en hoe de gemeente de stakeholders betrokken houdt met de totstandkoming van het warmteprogramma.

Doelen en doelgroepen

- Het creëren van draagvlak en betrokkenheid: **ondernemers en inwoners** beter informeren over wat de warmtetransitie inhoudt en welke voordelen dit kan bieden.
- **Netbeheerder:** samenwerken aan een realistisch en uitvoerbaar warmteprogramma door technische en ruimtelijke inzichten te delen.
- **Woningcorporaties:** samenwerken aan een gezamenlijke visie en uitvoeringsstrategie voor aardgasvrije woningen en complexen.
- **Lokale organisaties en coöperaties:** samenwerken aan bewustwording, kennisdeling en lokale initiatieven die bijdragen aan de uitvoering van het warmteprogramma.
- **Gemeenteraad en Commissies:** De gemeenteraad en commissies vooraf actief betrekken bij de ontwikkeling van het warmteprogramma, voor het geven van richting aan een haalbare en gedragen warmtetransitie.
- Door een open proces en duidelijke communicatie groeit het vertrouwen in de keuzes van de gemeente en de haalbaarheid van het programma.

2. Uitgangspunten

Open en transparant: iedereen kan zien hoe keuzes tot stand komen.

We laten zien hoe keuzes tot stand komen en welke overwegingen daarbij een rol spelen. Via duidelijke en toegankelijke communicatie, maar ook het geven van terugkoppeling over resultaten zorgen we dat alle doelgroepen begrijpen hoe hun inbreng wordt gebruikt.

Inclusief: aandacht voor alle doelgroepen

We betrekken verschillende doelgroepen, waarbij we rekening houden met diverse belangen, het kennisniveau en de verschillende mogelijkheden om te participeren. We bieden meerdere vormen aan, zodat eenieder kan participeren.

Gebruik maken van bestaande netwerken: Powered by Hattem en ondernemers.

We sluiten aan bij bestaande structuren en initiatieven, zoals Powered by Hattem en ondernemersnetwerken. Zo bouwen we voort op wat er al is, benutten we lokale kennis en versterken we het draagvlak in de samenleving.

4. Kernboodschap

Beleidsmatig

Met het Warmteprogramma zet de gemeente Hattem een duidelijke koers richting een aardgasvrije stad in 2050. Door inwoners, organisaties en partners actief te betrekken, bouwen we stap voor stap aan een duurzaam en breed gedragen plan.

Inwoners

Hattem gaat samen met haar inwoners op weg naar een aardgasvrije toekomst. We doen dit

stap voor stap, met duidelijke informatie, praktische ondersteuning en ruimte om mee te denken en mee te doen.

Stakeholders

De warmtetransitie in Hattem vraagt om samenwerking met bedrijven, organisaties en partners. Samen creëren we innovatieve oplossingen, benutten we kansen voor duurzame groei en zorgen we voor een betrouwbare warmtevoorziening voor de toekomst.

Raad en commissieleden

De gemeenteraad en commissieleden hebben een belangrijke rol in het Warmteprogramma van Hattem, als vertegenwoordiger van de inwoners. Het college stelt het warmteprogramma vast, maar we hechten waarde aan de mening en betrokkenheid van de raad en de commissie. De gemeenteraad en de commissie worden aan de voorkant geïnformeerd en informatie wordt opgehaald welke uitgangspunten zij voor het warmteprogramma belangrijk vinden.

Middelenmix

Fase 1: Startfase

Middel	Doelgroep	Doel	Wanneer	Wat doen we met de input?	Verantwoordelijk
Gesprekken en bijeenkomsten	Netbeheerder, RES, woningbouwcorporatie, lokale organisaties (bijv. PBH)	Informatie ophalen en participatie	Bij aanvang van het opstellen warmteprogramma	Gebruiken voor keuzes; enthousiasmeren voor uitvoering	Duurzaam
Bijeenkomst	College van B&W	Informeren en consulteren	Start 2 ^e fase	Gebruiken voor keuzes	Duurzaam
Bijeenkomst + presentatie	Raad + commissieleden	Informeren en consulteren	Bij aanvang van het opstellen warmteprogramma	De kaders en input verwerken in het warmteprogramma	Duurzaam
Samen Hattem – Enquête (aankondiging via socials en gemeentepagina)	Inwoners, ondernemers en bedrijven	Informatie ophalen en participatie	Week 43, 44 en 45	Input meenemen naar de raad en een programma te ontwikkelen en het creëren van draagvlak. Er volgen twee stappen, resultaatverwerking en dat we de input gebruiken voor het warmteprogramma.	Communicatie
Voorlichtingsavond warmteprogramma	Inwoners	Informatie ophalen en participatie, open en transparantie.	24 november	Informeren en eventueel activeren van het invullen van de enquête	Duurzaam

Fase 2

Middel	Doelgroep	Doel	Wanneer	Wat doen we met de input?	Verantwoordelijk
Bijeenkomst	College van B&W	Informeren	Start 2 ^e fase	•	Duurzaam
Gesprekken + bijeenkomsten	Netbeheerder, RES, woningbouwcorporatie, lokale organisaties (bijv. PBH)	Informatie ophalen en participatie	Start 2 ^e fase	Gebruiken voor keuzes; enthousiasmeren voor uitvoering	Duurzaam
Raadsinformatiebrief	Raad + Commissieleden	Informeren tussentijdse updateprocesses	Start 2 ^e fase	•	Duurzaam

Gesprekken en bijeenkomsten	Interne afdelingen gemeente Hattem	Informatie delen, consulteren en updateproces	Start 2 ^e fase	Gebruiken voor keuzes	Duurzaam
------------------------------------	------------------------------------	---	---------------------------	-----------------------	----------

Fase 3: eindfase

Middel	Doelgroep	Doel	Wanneer	Wat doen we met de input?	Verantwoordelijk
Ter inzagelegging (online en stadhuis)	Alle doelgroepen	Zienswijze indienen	Voor het collegebesluit (6 weken voor het collegebesluit)	Zienswijze beoordelen en input verwerken	Duurzaam
Collegebesluit	College van B&W	Besluitvorming	Oplevering warmteprogramma	Uitwerken tot plannen voor het programma, zodat er een programma komt waar het college mee akkoord gaat	Duurzaam i.s.m. communicatie
Persbericht	Alle doelgroepen	Informeren en uitkomsten delen	Oplevering warmteprogramma	•	Communicatie
Terugkoppeling Samen Hattem	Inwoners en ondernemers/bedrijven	Informeren en uitkomsten delen en het vervolg communiceren	Oplevering warmteprogramma	•	Communicatie
Website	Alle doelgroepen	Informeren en uitkomsten delen en het vervolg communiceren	Oplevering warmteprogramma	•	Communicatie
Social media	Alle doelgroepen	Informeren en uitkomsten delen	Oplevering warmteprogramma	•	Communicatie
Gemeentenieuws	Alle doelgroepen	Informeren en uitkomsten delen	Oplevering warmteprogramma	•	Communicatie
Nieuwsbericht (bijv. nieuwsbrief)	Netbeheerder, RES, woningbouwcorporatie, lokale organisaties (bijv. PBH)	Informeren en uitkomsten delen	Oplevering warmteprogramma	•	Duurzaam
Raadsinformatiebrief / Raadsvergadering	Gemeenteraad en commissie	Informeren en uitkomst delen	Oplevering warmteprogramma	•	Duurzaam

6. Budget

In principe hoeven we geen budget te reserveren. Het gaat met name om ambtelijke inzet.

7. Evaluatie

Na elke fase van een participatiemoment vindt een korte interne (ambtelijke) evaluatie plaats, met name om te onderzoeken of alles nog volgens wens verloopt. Bij elke evaluatie wordt via een kort verslag een terugkoppeling gegeven aan de stakeholder. Wanneer het warmteprogramma is vastgesteld en het blijkt dat op basis van de tussenevaluaties er nog meer duidelijkheid nodig is voor het project, dan kan er nog een eindevaluatie plaatsvinden.

Bijlage B: Vragenlijst Enquête

1. Hoe bekend ben je met de plannen dat de gemeente in de toekomst aardgasvrij wil worden?
2. Hoe sta je tegenover de overstap naar een aardgasvrije toekomst?
3. Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om (jouw woning) wel of juist niet van het aardgas af te gaan?
4. Wat is jouw leeftijd?
5. Wat voor type woning heb je?
6. Hoe wordt je woning op dit moment verwarmd? Typ je antwoord
7. Heb je de afgelopen jaren energiebesparende maatregelen genomen (zoals isolatie of zonnepanelen)?
8. Welke maatregelen heb je genomen?
9. Wil je op termijn over stappen naar een andere warmtebron?
10. Wat zijn je zorgen of belemmeringen bij het aardgasvrij maken van je woning? (Meerdere antwoorden mogelijk)
11. Wat zou je helpen om stappen te zetten richting een duurzamere warmtevoorziening?
12. Heb je interesse in een gezamenlijke (collectieve) oplossing voor warmte in de buurt, zoals een gedeelde warmtepomp of een lokaal warmtenet?
13. En zou je het belangrijk vinden om samen te werken met lokale (Hattemse) bedrijven?
14. Waar vind jij dat de gemeente vooral aandacht aan moet besteden bij het uitvoeren van het warmteprogramma? Heb je nog aanvullende opmerkingen die je met ons wil delen?